

A șaptesprezecea Olimpiadă internațională de lingvistică

Yongin (Republica Coreea), 29 iulie – 2 august 2019

Probleme pentru competiția individuală

Reguli pentru formularea rezolvării problemelor

Nu copiați problemele. Rezolvați fiecare problemă pe o foaie (sau foi) separată (separate). Scrieți pe fiecare foaie numărul problemei, numărul locului dvs. și numele dvs. de familie. Altfel, rezultatele dvs. ar putea fi atribuite în mod greșit unui alt participant.

Dacă nu se specifică altfel, trebuie să descrieți toate modelele sau regulile pe care le-ați identificat în date. În caz contrar, soluția dvs. nu va primi punctajul complet.

Problema nr. 1 (20 de puncte) Sunt date enunțuri în limba yonggom și traduceri lor în limba română:

1. Meneni karuwa anona wedmaan.	<i>Am sosit și am văzut bărbatul și câinele.</i>
2. Wingkeewa yeediriin.	<i>Tu cânti și eu mă scol.</i>
3. Ambib wedmoona awon baan.	<i>El a văzut casa și eu am luat porcul.</i>
4. Yeederenu om banuun.	<i>Ea se va scula și va lua pâinea.</i>
5. Wenenub wingkanuub.	<i>Noi vom pleca și vom cânta.</i>
6. Oma oka aniib.	<i>Ei mănâncă pâinea și beau apa.</i>
7. Anon ye weng wengambaranuwa awon ye weng wengambaraneen.	<i>Noi vom auzi câinele și el va auzi porcul.</i>
8. Ok anaana oon wedmeen.	<i>Eu am băut apa și ea a văzut peștele.</i>
9. Yeederenib miniib.	<i>Ei se scoală și vin.</i>
10. Wingkenu wunuun.	<i>Ea cântă și pleacă.</i>
11. Om bene aneen.	<i>El ia pâinea și o mănâncă.</i>

(a) Traduceți în limba română:

12. **Om benu aneen.**
13. **Munuuna wunuub.**
14. **Wingkiwa wengamburuun.**
15. **Anon ye weng wengamberenib yedaraniib.**
16. **Oon wedmaniina karub wedmaneeb.**
17. **Ok wedmeena aniin.**

(b) Traduceți în limba yonggom:

18. *Noi vom pleca și ei vor veni.*
19. *Eu iau porcul și el ia peștele.*
20. *El a văzut apa și casa și a auzit câinele.*
21. *Tu mănânci pâinea și cânti.*

△ Limba yonggom aparține grupului ok al familiei trans-neoguineene. Este vorbită de circa 6 000 de persoane în Papua Noua Guinee. —Ivan Derjanski

Problema nr. 2 (20 de puncte) Sunt date îmbinări de cuvinte în limba yurok și traducerea lor în limba română în ordine arbitrară:

1. muencherh rohkuen	A. <i>câine brun</i>
2. perkeryerh holeehl 'wernerh	B. <i>pantof negru</i>
3. muencherh nerhpery	C. <i>urs negru</i>
4. s'erkter'ery ch'eeshah	D. <i>bacă albă</i>
5. muenchar' pyaap'	E. <i>pantof brun</i>
6. pekoyar' tepoo	F. <i>câine alb</i>
7. luuehlson' nerhpery	G. <i>minge albă</i>
8. muenchey cheek'war	H. <i>arbust manzanita alb</i>
9. muent'er'ery ch'eeshah	I. <i>scaun alb</i>
10. ler'ergery cher'ery	J. <i>urs portocaliu</i>
11. 'errwerhson' slekwoh	K. <i>copac roșu</i>
12. muent'er'ery puuek	L. <i>cămașă verde ca iarba</i>
13. lo'ogey slekwoh	M. <i>alună roșie</i>
14. s'oktoy no'oy	N. <i>bacă violetă</i>
15. 'wer'errgerchson' cher'ery	O. <i>cămașă neagră</i>
16. lo'ogey no'oy	P. <i>cerb alb</i>
17. tegee'n nerhpery	Q. <i>minge albastră</i>
18. skoyon rohkuen	R. <i>bacă galbenă</i>

(a) Determinați concordanțele corecte.

(b) Determinați concordanțele corecte:

19. muencherhl	S. <i>canar</i>
20. 'wer'errgerch	T. <i>bob de cafea</i>
21. luuehl	U. <i>sânge</i>
22. ler'ergerh	V. <i>lapte</i>
23. pekoyek	W. <i>arin</i>
24. skoyon	X. <i>stânjenel sălbatic</i>
25. tegee'n	Y. <i>cer</i>

(c) Traduceți în limba română:

26. **'errwerh**
27. **ler'ergerh rohkuen**
28. **perkeryer'ery ch'eeshah**
29. **pyerrp't'ery ch'eeshah**

(d) Traduceți în limba yurok:

30. *cerb violet*
31. *pantof alb*
32. *minge galbenă*
33. *copac negru*

(!) O explicație adăugătoare, pe lângă răspunsuri, nu se cere și nici nu va fi notată.

⚠ Limba yurok aparține familiei algice. Este vorbită de 20–100 de persoane în nord-vestul Californiei. **ch, hl, sh, y, '** sunt consoane. **ee, er, err, ue, uue** sunt vocale.

Coaja de arin se utilizează uneori pentru fabricarea pigmentului portocaliu. Manzanita este un arbore mic sau arbust cu coajă brun-roșiatică, care crește în partea de vest a Americii de Nord. Stânjenelul sălbatic este o floare de culoare violet-deschis.

—Boris Iomdin, Samuel Ahmed

Problema nr. 3 (20 de puncte) Sunt date cuvinte în limba persană medie, înscrise cu scriere pahlavi livrescă:

سسا	A	ککوا	B	۱۱۲	C	رررا	D	سعلل	E	اسسد	F
سلس	G	سککرا	H	سپسسا	I	۱۱۲	J	سکسد	K	سوا	L
سکسد	M	وا۱۱۲	N	ککوسا	O	وا۱۱۲	P	وا۱۱۲	Q	وا۱۱۲	R
۱۱۲	S	سکوا	T	اسسد	U	۱۱۲	V	سکسد	W	سکسد	X
سلس	Y	کو	Z	ککوا	AA	رررا	BB	سلس	CC	اسسد	DD

Cercetătorii aplică două sisteme pentru a reprezenta cuvintele în limba persană medie cu ajutorul caracterelor latine. Sistemul care reflectă ortografia pahlavi se numește *transliterare științifică*. La rândul său, sistemul care reprezintă pronunțarea presupusă a cuvintelor se numește *transcripție*.

Unele cuvinte pot fi înscrise în pahlavi în moduri diferite. De exemplu, cuvântul *dīdan* ‘a vedea’ poate fi înscris ca ۱۱۲۱۱۱۲ (transliterare științifică: **HZYTN-tn'**) sau ca ۱۱۲ (transliterare științifică: **dytn'**).

(a) Potriviiți fiecare cuvânt de mai sus cu transliterarea sa științifică și cu transcripția. A se nota că cuvintele înscrise cu caractere pahlavi pot corespunde mai multor cuvinte în persana mijlocie.

1. ʔslwn'	<i>āsrōn</i>	<i>preot</i>	18. whʔl	<i>wahār</i>	<i>primăvară</i>
2. sydʔ	<i>syā</i>	<i>negru</i>	19. APLA	<i>xāk</i>	<i>pământ, praf</i>
3. DMYA	<i>xōn</i>	<i>sânge</i>	20. gwn'	<i>gōn</i>	<i>culoare</i>
4. AHTE	<i>xwah</i>	<i>soară</i>	21. LCDr'	<i>tar</i>	<i>peste, prin</i>
5. blbwt'	<i>barbut</i>	<i>liră</i>	22. mng	<i>mang</i>	<i>măselariță</i>
6. gyʔh	<i>giyāh</i>	<i>iarbă</i>	23. lwlk'	<i>rūrag</i>	<i>plantă medicinală</i>
7. ALBA	<i>čahār</i>	<i>patru</i>	24. ZWZIN'	<i>drahm</i>	<i>drahmă (unitate de măsură)</i>
8. dwt'	<i>dūd</i>	<i>fum</i>	25. dlmkn'	<i>dramanag</i>	<i>pelin</i>
9. mwd	<i>mōy</i>	<i>păr</i>	26. NKSWN-tn'	<i>kuštan</i>	<i>a omori</i>
10. gdk'	<i>gēg</i>	<i>hoț</i>	27. ʔwzmbwlt'	<i>uzumburd</i>	<i>smarald</i>
11. hmyšk'	<i>hamēšag</i>	<i>mereu</i>	28. glmwk'	<i>garmōg</i>	<i>cald, fierbinte</i>
12. LK	<i>tō</i>	<i>tu</i>	29. ʔhlmn'	<i>Ahreman</i>	<i>duhul rău</i>
13. gwkl't'	<i>gōgird</i>	<i>sulf</i>	30. ʔylʔnštr'	<i>Ērān-šahr</i>	<i>tărâmul arienilor</i>
14. wʔcʔl	<i>wāzār</i>	<i>piață</i>	31. ywdtʔk'	<i>judāg</i>	<i>separat, deosebit</i>
15. MLKTA	<i>bāmbišn</i>	<i>regină</i>	32. dhšk'	<i>daxšag</i>	<i>semn; memorie</i>
16. HZWLYA	<i>hūg</i>	<i>porc</i>	33. nhʔl	<i>nihāl</i>	<i>puiet</i>
17. zwzk'	<i>zūzag</i>	<i>arici</i>	34. lwcynk'	<i>lawzēnag</i>	<i>produs de cofetărie din migdale</i>

(b) În pahlavi livresc, un anumit cuvânt în persana medie se înscrie de obicei într-un mod grafic specific. Identificați acest cuvânt.

(c) Cuvintele următoare sunt înscrisurile alternative ale unora din cuvintele de mai sus.

- EE. ۱۱۲۱۱۱۲ FF. ۱۱۲ GG. ۱۱۲ HH. ۱۱۲ II. ۱۱۲ JJ. ۱۱۲

Identificați-le și prezentați transliterările lor științifice.

(d) Scrieți cu scriere pahlavi livrescă:

KK.	DKRA	<i>muy</i>	<i>curmal</i>
LL.	dlwnd	<i>druwand</i>	<i>rău, păcătos, nelegiuit</i>
MM.	stwl	<i>stōr</i>	<i>cal</i>
NN.	cmbl	<i>čambar</i>	<i>cerc</i>

(!) O explicație adăugătoare, pe lângă răspunsuri, nu se cere și nici nu va fi notată.

△ Limba persană medie aparține ramurei iraniene a familiei indo-europene. Era vorbită în Imperiul Sasanid și a supraviețuit prin secole în calitate de limbă scrisă, înseosebi în traduceri din canonul zoroastrian.

Transcripția utilizată aici corespunde pronunției reconstruite din sec. III d. Hs.. Semnul ˘ indică lungimea vocalei. *č* = *c* în cuvântul *ceai*; *h* = *h*; *ǰ* = *g* în cuvântul *geam*; *š* = *ș*; *w* = *u* în cuvântul *ouă*; *x* = *ch* din *Bach*; *ȝ* = *x*, însă sonor; *y* = *i* în cuvântul *iar*; *z* = *z*.

Cunoașterea limbilor iraniene moderne nu este relevantă pentru soluționarea problemei de față.
 —Andrei Niculin (consultant: Miguel Ángel Andrés Toledo)

Problema nr. 4 (20 de puncte) Se dau câteva cuvinte și rădăcini de verb în limba tarangan de vest. Fiecare se dă în așa-numita formă reduplicată în două dialecte ale limbii. Forma reduplicată se utilizează drept participiu sau adjectiv.

		dialect de nord	dialect de pe litoral
dakeru	<i>ei zgârie</i>	darkeru	dakerukeru
rɔbik	<i>e tocit</i>	rɔbrɔbik	rɔbirɔbik
alema	<i>la dreapta</i>	amlema	alemalema
makay	<i>tu urci</i>	makmakay	mamakay
apúk	<i>alt</i>	akpuk	apukpuk
lɔpay	<i>rece</i>	lɔplɔpay	lɔpalɔpay
paylɔwana	<i>el este vorbăreț</i>	paylawlawana	paylalawana
kalpaŋir	<i>e încăpățânat</i>	kalpaŋpaŋir	kalpapaŋir
garków	<i>a fi orfan</i>	garkɔwkɔw	garkɔwkɔw
ɛyleka	<i>el se joacă</i>	ɛylekleka	ɛyleleka
dubemna	<i>el este al șaptelea</i>	dumbemna	dubembemna
maylewa	<i>(specie de) arbore</i>	maylelewa	maylelewa
matay	<i>ochiul lui</i>	matmatay	matamatay
mɔna	<i>înainte</i>	mɔnmɔna	mɔnamɔna
bebar	<i>a fi speriat</i>	bebebar	bebebar
jaŋil	<i>e stricat</i>	jaŋjaŋil	jajaŋil
letna	<i>el este bărbat</i>	letletna	letletna
ernɔnaw	<i>el se târăște</i>	ernɔnɔnaw	ernɔnɔnaw

Completați spațiile libere:

		dialect de nord	dialect de pe litoral
etaleŋa	<i>el aude</i>	?	?
jaga	<i>a păzi</i>	?	?
gasírana	<i>ea este bătrână</i>	?	?
daramota	<i>ei vomită</i>	?	?
pəwna	<i>el este puturos</i>	?	?
ertəpa	<i>el spală</i>	?	?
dabuka	<i>ei visează</i>	?	?
ŋuŋim	<i>e umed</i>	?	?
igónŋ	<i>el vinde</i>	?	?

▲ Limba tarangan de vest aparține familiei austroneziene. Este vorbită de 7000 de persoane pe Insulele Aru în Indonezia. **ŋ** ≈ *n* în cuvântul *cangur*. **j, r, w, y** sunt consoane. **ε, ɔ** sunt vocale. Semnul ´ indică accentul; dacă un asemenea semn lipsește, accentul cade pe penultima silabă.
 —Elysia Warner (consultant: Richard Nivens)

Problema nr. 5 (20 de puncte) Sunt date enunțuri în limba noonii, care se pronunțau în diferite zile ale „săptămânii” noonii, și traduceri lor în limba română:

spus **bvutfu**

1. fɔgò cí nú bvúmbòn.
me ncí nô: ntõ fõwăy bvúmbòn.
2. wò nú yú: cónŋ kèŋkfũ bvúsòw.
3. kwɔ:n nú bóy fí me bvúzhí.

*Ieri a fost **bvumbon**.
Bvumbon eu am venit la piață.
Bvusəw vei fura yamul.
Bvuzhi femeia mă va ajuta.*

spus **bvusəw**

4. wvù tò nô: bõŋ ŋwà bvúŋkâ:.
5. fõ shě ntfũ: nú bvútfũ.
me nú mbóy ncáw mutù bvútfũ.
6. wvù bê: yõ kwɔ:n èbèn.
7. wò tò nô: yõw cõŋ.

***Bvunŋka** el a găsit cartea.
 Poimâine este **bvutfu**.
Bvutfu voi alege mașina.
 Astăzi el a omorât-o pe femeie.
 Tu ai auzit hoțul demult.*

spus **bvukema**

8. ntfũ: nú bvúŋkâ:dèn.
cõŋ nú bóy bóŋ bèsèn bvúŋkâ:dèn.
9. me mbê: ncáw ŋwà èbèn.
10. dièmsěŋ nú yèn wvù lě.
11. kefwé cí nú bvúŋkâ:.

*Mâine este **bvunŋkaden**.
Bvunŋkaden hoțul ne va găsi.
 Astăzi eu am ales cartea.
 Bărbatul acuși îl va vedea.
 Alaltăieri a fost **bvunŋka**.*

spus **bvunŋka**

12. me nú nfí dièmsěŋ.
13. kwɔ:n cí nô: yèn wáy é bvútfũ.
14. bèsèn nú gé: cónŋ mutù èbèn.
15. bó nô: yèn me lé fõwăy.

*Acuși voi ajuta bărbatul.
Bvutfu femeia a văzut piața.
 Astăzi vom fura mașina.
 Ei tocmai m-au văzut la piață.*

(a) Traduceți în limba română:

spus **bvuŋkaden**

16. bvúsòw nŭ fò shě ntfŭ:.
17. me nú ŋgé: nyén kèŋkfŭ lé èbèn.
18. wvù tò nô: yèn bèsèn ẽ bvúmbòn.
19. bèsèn nŭ bóy tó fòwăy bvúzhí:dèn.

(b) Prima zi a săptămânii nooni este **bvutfu**. Care este ordinea zilelor nooni?

(c) Traduceți în limba nooni:

spus **bvumbon**

20. *Bvusɔw eu am ajutat bărbatul.*
21. *Hoțul tocmai a furat yamul.*
22. *Bvuŋkaden voi auzi mașina.*
23. *Astăzi femeia îl va omori pe bărbat.*
24. *Astăzi bărbatul te-a văzut.*

⚠ Limba nooni aparține grupului beboid al familiei atlantic-congoleze. Este vorbită de circa 40 000 de persoane în Camerun.

ε și ɔ sunt vocale. ŋ, sh, y și zh sunt consoane. Semnul : indică lungimea vocalei. Semnele diacritice superscrise indică tonul: ´ înalt, ˆ descendent (înalt ↘ jos), ˜ descendent (mediu ↘ jos), ˘ jos, ˙ ascendent (jos ↗ mediu), ˚ ascendent (jos ↗ înalt); dacă nu este niciunul, înseamnă că silaba are un ton mediu.

Yamul este tuberculul comestibil al plantei tropicale cu același nume. —*Samuel Ahmed*

Redactori: Samuel Ahmed, Bojidar Bojanov, Ivan Derjanski (editor tehnic), Hugh Dobbs, Dmitri Gerasimov, Xenia Ghiliarova, Shinjini Ghosh, Stanislav Gurevici, Gabrijela Hladnik, Boris Iomdin, Bruno L'Astorina, Tae Hun Lee (editor-șef), Tom McCoy, Andrei Niculin, Miina Norvik, Tung-Le Pan, Aleksejs Pegușevs, Alexandr Piperski, Maria Rubinștein, Daniel Rucki, Artūrs Semeņuks, Nathan Somers, Milena Veneva, Elysia Warner.

Textul în română: Elena Suff.

Succes!